

Uchwała Nr XV/92 /2020
Rady Gminy Hanna
z dnia 14 maja 2020 r.

w sprawie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2020-2022

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2020 poz. 713) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019 poz. 1111, z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się do realizacji Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2020 – 2022, stanowiący załącznik do uchwały.

§2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Hanna.

§3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY

Marek Kwiatkowski

GINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2020 – 2022

I. WSTĘP

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada się na gminę obowiązek realizacji zadań w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Zgodnie z art. 176 pkt 1 w. ustawy do zadań gminy należy opracowanie i realizacja 3 letnich gminnych programów wspierania rodziny. Opracowany Gminny Program Wspierania Rodziny jest jednym z elementów realizacji postanowień ustawy.

Program ma na celu zbudowanie systemu pomocy rodzinie angażującego zasoby gminy.

Rodzina i dziecko są chronione zarówno na ustawodawstwie polskim jak i międzynarodowym. Art. 18 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej stanowi, że małżeństwo, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej. Podstawową zasadą Konstytucji jest ochrona praw rodziny.

Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony państwa.

Rodzina to podstawowa komórka społeczna składająca się z rodziców i dzieci. Zapewnia ciągłość biologiczną społeczeństwa i przekazuje dziedzictwo kulturowe następnym pokoleniom. Stanowi ona pierwsze naturalne i podstawowe środowisko wychowawcze, z którym styka się dziecko. Jest pierwszą instytucją wychowawczą, w której przebiega proces socjalizacji dzieci, kształtowanie ich osobowości oraz przygotowanie do przyszłych ról społecznych.

Każda rodzina tworzy własną niepowtarzalną atmosferę życia. Wychowawcze oddziaływanie rodziny ma istotny wpływ na socjalizację dzieci i młodzieży poprzez nieuświadomione przekazywanie wiedzy o otaczającym świecie wraz z wartościowaniem go i preferowaniem wzorów zachowań. Zdrowa rodzina wypełniając w sposób prawidłowy swoje funkcje zapewnia dzieciom poczucie bezpieczeństwa i własnej wartości dając im możliwość prawidłowego rozwoju i prawidłowego wypełniania ról społecznych w przyszłości.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny zagraża jednak szereg czynników, wśród których istotny wpływ mają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną. Rodzina dotknięta nimi bez pomocy z zewnątrz często nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci, rozwiązywać swoich problemów i wyjść z sytuacji kryzysowych.

Do zjawisk patologicznych zalicza się w szczególności : alkoholizm, narkomanię, przestępczość, niewydolność opiekuńczo-wychowawczą oraz przemoc w rodzinie. Problemy te są najczęstszą przyczyną niedostosowania społecznego dzieci. Występowanie ich często jest powiązane z problemem ubóstwa i długotrwałego bezrobocia, które stanowią podstawowe podłoże braku równowagi i bezpieczeństwa w rodzinie. Występujące w rodzinie problemy są często złożone i do rozwiązania wymagają interdyscyplinarnych i skoordynowanych działań osób ze specjalistycznym przygotowaniem, oraz instytucji działających na rzecz rodzin. Rodziny

dysfunkcyjne wymagają stałego ich monitorowania i wsparcia, w tym w szczególności przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, policję, kuratorów sądowych a w razie potrzeby przez asystentów rodziny. Działania takie mogą być skuteczne jedynie przy założeniu współpracy wszystkich instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny.

Praca z rodziną powinna być prowadzona we wczesnym okresie występowania zagrożenia, przez wykwalifikowaną w tym zakresie kadrę.

Pomoc rodzinie ma na celu w konsekwencji przywrócenie jej prawidłowego funkcjonowania poprzez umożliwienie jej odzyskania lub nabycia umiejętności prawidłowego pełnienia ról opiekuńczo- wychowawczych i społecznych, aby dziecko pozostało w naturalnej rodzinie i tam zostało przygotowane do prawidłowego funkcjonowania w swoim życiu i społeczeństwie. Niniejszym Program jest propozycją zintegrowanych kierunków działań realizowanych w zakresie opieki nad dziećmi i rodziną na terenie gminy Hanna.

II. PODSTAWA PRAWNA

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Hanna określa zadania wynikające z następujących aktów prawnych:

- a) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1111, z późn. zm.),
- b) Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218),
- c) Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1507 z późn. zm),
- d) Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277, z późn. zm.)
- e) Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2019 r. poz. 852, z późn. zm.)
- f) Ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506, z późn. zm.).

III. DIAGNOZA

W 2019 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Hannie objął szeroko rozumianym wsparciem 183 rodziny. Najczęstszym powodem korzystania ze świadczeń pomocy społecznej było posiadanie niskich dochodów oraz bezrobocie.

Pośród korzystających, 56 rodzin korzystało ze wsparcia w szczególności z powodu ubóstwa, 64 rodziny z powodu bezrobocia, 32 z powodu niepełnosprawności, 31 z powodu długotrwałej choroby, 22 z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa, 13 z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Bezrobocie jest głównym czynnikiem sprawczym ubóstwa. Niesie za sobą nie tylko niedostatek ale też negatywne skutki w zakresie funkcjonowania rodziny. Prowadzi często do zachowań

dewiacyjnych w rodzinie, utrzymania nałogów, marginalizacji, obniżenia poziomu potrzeb bytowych i całokształtu bytowania. W konsekwencji generuje występowanie patologii społecznej oraz nieradzenie sobie w pełnieniu ról opiekuńczo- wychowawczych i społecznych. W rodzinach takich często występuje alkoholizm, złe warunki socjalno- bytowe, problemy w zakresie opieki nad dziećmi. Złe funkcjonowanie rodziny jest częstym powodem zaniedbywania przez dzieci nauki, nierealizowania obowiązku szkolnego, demoralizacji oraz niskiej samooceny. Brak odpowiedzialnego specjalistycznego wsparcia takich rodzin powoduje potencjalne zagrożenie związane z koniecznością odebrania dzieci ze środowiska naturalnego i umieszczenia ich w pieczy zastępczej.

Z danych Zespołu Interdyscyplinarnego za 2019 r. wynika, że u 8 rodzin rozpoczęto procedurę „Niebieskiej Karty” w tym u 5 rodzin, w których wychowywane są dzieci. W większości przypadków postępowanie wszczęła Policja.

Na terenie gminy funkcjonują 4 niepubliczne szkoły podstawowe z punktami/oddziałami przedszkolnymi prowadzone przez stowarzyszenia.

W 2019 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Hannie sfinansował dożywianie w szkołach dla 116 dzieci, zarówno uczęszczających do szkół na terenie gminy jak i szkół pozamiejscowych.

Dodatkowymi formami pomocy dla rodzin są również świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny oraz możliwość skorzystania z Ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny.

Diagnozowanie zasobów pozwala na wskazanie form pomocy niezbędnych dla rodzin znajdujących się w sytuacjach zagrożenia i kryzysu. Znajomość potencjału i dostępność usług daje możliwość formułowania celów i zadań, które mogą stanowić spójny system działania na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo- wychowawczych.

IV. ANALIZA SWOT

Aby zaprojektować skuteczne cele i działania na rzecz dziecka i rodziny, do dopełnienia obszaru diagnostycznego gminy w tym zakresie posłużono się analizą SWOT. Przeanalizowano obecny potencjał gminy (mocne i słabe strony) oraz wskazano zewnętrzne warunki i procesy, które wpływają lub w najbliższym czasie będą wpływać na funkcjonowanie gminy w analizowanym obszarze (szanse i zagrożenia).

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Hanna do końca 2020 r.	Stosunkowo wysoki poziom bezrobocia
Aktywna działalność Zespołu Interdyscyplinarnego	Wysokie koszty utrzymania rodzin
Aktywna działalność GKRPA	System prawny (zbyt niskie kryterium dochodowe uprawniające do otrzymywania świadczeń rodzinnych i socjalnych)
Baza instytucji wspierających rodzinę (w szczególności GOPS, Policja, Sąd, PCPR)	Wzrost liczby zadań zleconych samorządom gminnym - ograniczenie środków finansowych z budżetu państwa na zadania
Aktywna współpraca instytucji działających na	

<p>rzecz rodziny</p> <p>Doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników działających na rzecz rodziny</p> <p>Oferta sportowa, kulturalno-oświatowa (boiska, GOKiS, Biblioteka)</p> <p>Funkcjonowanie placówki służby zdrowia na terenie gminy</p> <p>Bardzo dobra baza oświatowa na terenie gminy</p> <p>Wsparcie asystenta rodziny w rodzinach dysfunkcyjnych</p> <p>Dobre rozeznanie środowiska lokalnego m.in. przez pracowników służb pomocy społecznej</p> <p>Ponadto: „tradycyjne” rodziny, małe lokalne środowisko, niska przestępczość, tradycyjna religijność rodzin</p> <p>Polityka państwa przyjazna rodzinom</p> <p>Zmiana mentalności społecznej w kwestii postrzegania rodzin dysfunkcyjnych</p> <p>Pozyskiwanie środków zewnętrznych na aktywizację zawodową i społeczną osób w rodzinach zagrożonych wykluczeniem społecznym (projekt EFS)</p> <p>Zapobieganie niewydolności rodziny poprzez możliwość spotkań rodziców z psychologiem, pedagogiem w szkołach</p> <p>Realizacja projektów edukacyjno-wychowawczych ukierunkowanych na zapobieganie i niwelowanie agresji wśród dzieci</p> <p>Realizacja programów profilaktycznych promujących zdrowy tryb życia</p> <p>Zwiększenie w szkołach monitoringu zachowań nieporządných wśród uczniów</p> <p>Rozwój wolontariatu</p>	<p>realizowane przez gminę</p> <p>Brak dostatecznej infrastruktury społecznej: mieszkań chronionych i socjalnych, żłobków, klubów dziecięcych itp.</p> <p>Brak placówek wsparcia dziennego i ośrodków wsparcia na terenie gminy</p> <p>Niedostateczna liczba NGO działających na rzecz dziecka i rodziny</p> <p>Oslabienie funkcji rodzicielskich i bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych</p> <p>Brak wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych</p> <p>Niska świadomość rodziców dotycząca kwestii edukacyjnych i wychowawczych</p> <p>Brak współdziałania rodziców w zakresie edukacji dzieci, ich problemów wychowawczych</p> <p>Bierna postawa rodziców wobec problemów występujących w rodzinie</p> <p>Mentalność małych środowisk – stereotypy blokujące korzystanie z usług specjalistów</p> <p>Zanik więzi i tradycji rodzinnych, „pęd życia”</p> <p>Rozszerzenie zjawisk patologicznych (agresja, przemoc, uzależnienia)</p> <p>Moda na „wychowanie bezstresowe” – bez zasad i wymagań</p> <p>Konsumpcyjny styl życia</p> <p>Oslabienie wartości rodzinnych, zanik więzi rodzic-dziecko</p> <p>Zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców</p> <p>Uzależnienie rodzin od pomocy społecznej – zjawisko „dziedziczenia biedy”</p> <p>Ograniczenia środków finansowych na podnoszenie kwalifikacji przez specjalistów</p>
---	--

	<p>Brak środków finansowych na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej</p> <p>Polaryzacja społeczeństwa – zwiększenie dystansu pomiędzy biednymi a bogatymi</p> <p>Emigracja zarobkowa</p> <p>Starzenie się społeczeństwa</p> <p>Destrukcyjna rola mediów</p>
--	---

V. ZADANIA W ZAKRESIE WSPIERANIA RODZINY

CEL GŁÓWNY

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu ich funkcjonowaniu.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

1. *Diagnozowanie środowisk rodzinnych* realizowane przez poniższe działania:
  - a) wywiad środowiskowy w rodzinie przeżywającej trudności,
  - b) analiza sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie,
  - c) konsultacje ze specjalistami.
2. *Praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych* realizowana poprzez poniższe działania:
  - a) zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczej i wychowawczej wsparcia i pomocy asystenta rodziny,
  - b) działania aktywujące społecznie i zawodowo na rzecz rodzin, w których członkowie rodziny pozostają bez pracy,
  - c) motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz ograniczenia i niwelowania własnych dysfunkcji poprzez m.in. podjęcie terapii leczenia uzależnień, podjęcia terapii dla ofiar oraz sprawców przemocy domowej, podjęcia leczenia specjalistycznego w przypadku długotrwałej choroby,
  - d) zapewnienie dostępności poradnictwa specjalistycznego oraz informowanie o miejscach, w których udziela się wsparcia i pomocy, w celu podniesienia umiejętności opiekuńczo-wychowawczych
  - e) systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem.

3. *Pomoc w opiece i wychowaniu dziecka realizowana poprzez poniższe działania:*

- a) zapewnienie dziecku będącemu w rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny,
- b) monitorowanie sytuacji dzieci i rodzin problemowych, dysfunkcyjnych i środowisk patologicznych,
- c) monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci poprzez kontakt i współpracę z placówkami służby zdrowia,
- d) zapewnienie dzieciom pomocy opiekuńczo- wychowawczej,
- e) zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w pieczy zastępczej,
- f) tworzenie placówek wsparcia dziennego (kluby, świetlice szkolne) – cel :
doskonalenie współpracy

VI. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Programu są dzieci i rodziny zamieszkałe na terenie Gminy Hanna przeżywające trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci. Rodziny dotknięte przemocą, problem uzależnienia, niewydolne wychowawczo oraz rodziny dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

VII. ŹRÓDŁO FINANSOWANIA

Finansowanie 3-letniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2020-2022 odbywać się będzie w ramach: budżetu Gminy Hanna, dochodów z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

VIII. REALIZACJA PROGRAMU

Program realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Hannie przy udziale:

- a) Urzędu Gminy Hanna,
- b) Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Hannie,
- c) Zespołu interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie,
- d) Placówek oświatowych,
- e) Placówek ochrony zdrowia,
- f) Organizacji pozarządowych i instytucji kościelnych,
- g) Komendy Powiatowej Policji we Włodawie,
- h) Sądu Rejonowego w Białej Podlaskiej Wydział Rodzinny i Nieletnich,
- i) Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie we Włodawie.

IX. PRZEWIDYWANE EFEKTY

- a) Stworzenie wielopłaszczyznowego wsparcia dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo- wychowawcze,
- b) Ograniczenie szerzenia się patologii,
- c) Zminimalizowanie negatywnych zachowań wśród dzieci i młodzieży,
- d) Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego dzieci i rodzin,
- e) Ograniczenie powstawania sytuacji kryzysowych rodzin wymagających interwencji,
- f) Ochrona dzieci przed umieszczeniem w pieczy zastępczej.

X. MONITOROWANIE PRZEBIEGU I EWALUACJA PROGRAMU

Gminny Program Wspierania rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się sprawami rodziny. Monitoring będzie polegał na pozyskiwaniu informacji i danych od podmiotów realizujących poszczególne zadania, co umożliwi wgląd w zakres podejmowanych działań, ich analizę oraz ocenę skuteczności. Analiza i ocena zebranych informacji pozwoli na planowanie dalszych działań oraz doskonalenie działań dotychczas ustalonych.

Zgodnie z art. 179 ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej w terminie do 31 marca każdego roku, Wójt składa Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z ich realizacją. Koordynacją w zakresie realizacji Programu zajmuje się Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej.

